

Het groeirapport van de regering

Gert Peersman (column verschenen in De Standaard op 17/10/2017)

Volgens premier Charles Michel (MR) heeft geen enkele regering in de voorbije 25 jaar meer gerealiseerd dan de huidige. Dat het beleid massaal jobs en koopkracht creëert, is ook de mantra van veel andere ministers. Deze krant evalueerde die uitspraken onlangs door de economische prestaties van Michel te vergelijken met die van regeringen uit het verleden (DS 7 oktober). Uit de cijfers blijkt dat de job-creatie inderdaad op toerental zit, de concurrentiepositie is verbeterd en de koopkracht gestegen. Veel lof voor het regeringswerk dus.

Dergelijke analyses en uitspraken zien meestal het belangrijkste over het hoofd, en dat is de internationale conjunctuur. België is een klein land met een exportgerichte economie. Je kunt gerust stellen dat onze economische prestaties voornamelijk bepaald worden door wat er in het buitenland gebeurt, en daar heeft de regering weinig invloed op.

De relevante vraag is of de goede prestaties te danken zijn aan het regeringsbeleid, dan wel aan de internationale conjunctuur. Op vraag van Knack ben ik dat nagegaan door onze prestaties te vergelijken met die van 29 andere Europese landen. Doet onze regering het beter dan andere regeringen? Naar aanleiding van het artikel in deze krant heb ik een gelijkaardige oefening gedaan voor alle Belgische regeringen sinds de jaren 60.

De conclusies zijn verrassend. Het cijfer 25 van de premier blijkt alvast te kloppen. Alleen slaat dat op het aantal landen dat sinds de start van de regering-Michel meer economische groei heeft gekend dan ons land. Amper drie Europese landen groeiden minder dan België. Qua jobcreatie doen we het iets beter. Er zijn jobs bijgekomen, maar in vergelijking met andere landen staan we ook voor dit criterium amper op de 23ste plaats.

Je zou kunnen tegenwerpen dat België een mildere crisis heeft gehad, waardoor de betere cijfers van andere landen het gevolg van een inhaalbeweging zijn. Landen als Spanje of Nederland kenden inderdaad een diepere recessie en groeien vandaag meer dan ons land. Maar daartegenover staan ook landen zoals Noorwegen, Zweden, Duitsland, Luxemburg en Oostenrijk die het al beter deden dan België tijdens de crisis, en vandaag opnieuw beter presteren. Een mildere recessie is geen excuus.

Ook de sanering van de overheidsfinanciën kan de lagere groeicijfers niet verklaren. Het structurele begrotingssaldo weerspiegelt de mate waarin het beleid de economie stimuleert dan wel afremt. Het begrotingstekort is effectief (mondjesmaat) afgebouwd sinds het aantreden van de regering, maar opnieuw zijn er veel landen die meer gesaneerd hebben en het desondanks beter doen.

Dat ze de loonhandicap heeft weggewerkt, is een pluim die de regering wel op haar hoed mag steken. Bijna nergens zijn de loonkosten de voorbije jaren zo weinig gestegen als bij ons. Dat is mede het gevolg van de taxshift, de indexsprong en de loonstop boven op de index. Dat is een goede zaak voor de winstmarges en concurrentiekracht van onze bedrijven, maar uit mijn analyses blijkt dat die dat niet gebruikt hebben om extra banen te creëren. De banengroei hebben we hoofdzakelijk aan de internationale conjunctuur en demografische evoluties (toename arbeidsaanbod) te danken.

Is dit een historische regering? In zekere zin wel, maar dat is niet om mee uit te pakken. Sinds de jaren 60 heeft alleen de regering-Martens V (december 1981 – november 1985) het minder goed gedaan bij een internationale vergelijking van economische groei. Alle andere Belgische regeringen kunnen verhoudingsgewijs een beter groeirapport voorleggen dan de huidige regering. België eindigt internationaal typisch in de middenmoot. Dat is ook normaal als je een exportgerichte economie hebt

die hoofdzakelijk afhankelijk is van de internationale conjunctuur. Er moet dan al veel gebeuren voor je afwijkt van het gemiddelde, en dat is net het zorgwekkende aan de huidige prestaties.

De hoogst behaalde ranking van een Belgische regering (zesde) staat overigens op naam van Gaston Eyskens tussen 1968-1973. Ook de recente regeringen-Leterme I, II en -Van Rompuy kunnen puik internationale groeiprestaties voorleggen, al gingen de begroting en concurrentiepositie er toen fors op achteruit.

Het zou kort door de bocht zijn om op basis van de slechtere economische prestaties in vergelijking met andere landen te concluderen dat de regering er niet veel van heeft gebakken. Veel beleidsmaatregelen manifesteren zich vaak pas na verloop van tijd in betere cijfers. Dat was ook bij Martens V het geval. Die heeft met een substantiële devaluatie van de Belgische frank de concurrentiekracht verbeterd. Dat was pijnlijk op korte termijn, maar de daaropvolgende regeringen-Martens hebben geprofiteerd met groeicijfers die internationale vergelijkingen goed doorstaan.

Misschien haalt een volgende regering-Michel ook betere cijfers, maar op basis van de huidige prestaties kun je onmogelijk concluderen dat we de gestegen werkgelegenheid, koopkracht en groei te danken hebben aan het hervormingsbeleid van de regering. De situatie verdient een kritische zelfreflectie en bijsturing van het beleid waar nodig, eerder dan triomfantelijk tromgeroffel en boude uitspraken.